



Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Vandelskravet i alkoholoven § 1-7 b

Et minimumskrav for å få bevilling





Hjemmel for vandelskravet

- **Alkohol. § 1-7 b, første ledd:**

«Bevillingshaver og personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten, må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, samt skatte- og avgifts- og regnskapslovgivningen.»





Hvorfor er det et krav til vandel?

- Kravet har sin bakgrunn i endringer i bransjen
 - Økning i antall skjenkebevillinger
 - Kriminalitet tiltakende
- Formålet med vandelskravet:
 - Hindre kriminalitet
 - Skape rettferdige konkurranseforhold





Vandelsvurdering i 4 etapper

1. Hvem skal vurderes?
2. Hvor skal det innhentes uttalelse?
3. Har de ansvarlige brutt relevant lovgivning?
4. Hvis ja, er art og omfang av overtredelsen av et slikt omfang at personen ikke kan sies å tilfredsstille kravet til uklanderlig vandel?





Hvem omfattes av vandelkravet?

- «Bevillingshaver», jfr. § 1-7 b (1)
- «Personer som har vesentlig innflytelse på virksomheten», jfr. § 1-7 b (1)
- «Styrer og stedfortreder», jfr. § 1-7 c.





«Bevillingshaver» jfr. § 1-4 b

- Den som har det direkte økonomiske ansvaret for alkoholomsetningen
- Fysisk eller juridisk person
- Lovgivningen bevillingshaver skal ha vist uklanderlig vandel i forhold til:
 - Alkoholoven
 - Annet lovverk som har sammenheng med alkoholovens formål
 - skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen





«vesentlig innflytelse på virksomheten» jfr. 1-7 b (1)

- Første ledd er skjønnsmessig utformet
- Konkret helhetsvurdering av de reelle forhold
- Se på realitetene, ikke formalitetene
- Bevillingsmyndighetene har beviskravet





Alltid «vesentlig innflytelse»

- **Alkohol. § 1-7 b, annet ledd:**
 - Person som eier en vesentlig del av virksomheten
 - Person som eier en vesentlig del av et selskap som driver virksomheten
 - Person som oppebærer en vesentlig del av dens avkastning
 - Person som i kraft av sin stilling som leder har vesentlig innflytelse på den





Eierskap

- Konkret helhetsvurdering
- Ingen klart definert grense
- 1/3 eierskap er retningsgivende
- Hvordan er øvrige eierandeler fordelt?
- Den samlede tilknytningen er sentral
 - Inngår arbeidskontrakter?
 - Disponerer bankkonto?
 - Signert leiekontrakt?
 - Signaturrett for selskapet?
 - Styreleder og daglig leder i selskapet?
- ANS – alle deltakerne bør undersøkes
- Ikke bare direkte eierskap





Avkastning

- Oppebærer en vesentlig del av virksomhetens avkastning
- Både om bevillingshaver er fysisk eller juridisk person
- Ikke begrenset til økonomisk utbytte
- Omfatter fordeler i forbindelse med drift og fordeler som er avtalt ved etablering
- Eks: skutt inn kapital med rett til en del av overskuddet
- Ikke avgjørende om avkastningen er/blir utdelt
- Alternativ lønn ikke omfattet så lenge utbetalingen ikke er vesentlig over normalen





Stilling som leder

- Vesentlig innflytelse på virksomheten i kraft av å ha stilling som leder
- Gjelder ikke bare for daglig leder
- Kan også gjelde hvor virksomheten er personlig eid
- Nær samhørighet mellom eier og andre personer?
 - Familiebånd
 - Vennskap
 - Forretningsforhold





Nærståendes innflytelse, jfr. 1-7b (3)

- Kan tas hensyn til personens nærståendes innflytelse på virksomheten
- Med nærstående menes:
 - Ektefelle eller samboer
 - Foreldre, besteforeldre
 - Barn, barnebarn
 - Søsken
 - Ektefelle/samboer til foreldre, besteforeldre, barn eller barnebarn
- Ikke krav om vandelsvurdering av den nærstående





«styrer og stedfortreder» jfr. § 1-7 c, (4)

- *«må ha utvist uklanderlig vandel i forhold til alkoholovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål»*
- Ingen krav i forhold til skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen





Innhenting av uttalelser før avgjørelse av søknaden

- **Alkohol. § 1-7, andre ledd:**
 - **Skal** innhente uttalelse fra sosialtjenesten og politiet.
 - **Kan** innhente uttalelse fra skatte- og avgiftsmyndighetene.
 - **Skal** innhente uttalelse fra eventuell militær avdeling.





Opplysnings- og meldeplikt for politiet, skatte- og avgiftsmyndighet

- **Alkohol. § 1-15, første ledd:**
 - Plikter uten hinder av taushetsplikt å gi de opplysninger som er nødvendige
- **Alkohol. § 1-15, annet ledd:**
 - Dersom det avdekkes forhold som kan antas å ha vesentlig betydning for bevillingsspørsmålet, plikter de av eget tiltak og uten hinder av taushetsplikt, å informere bevillingsmyndigheten om det.





Vurdering av «uklanderlig vandel»

- Skal ikke ha forbrutt seg mot relevant lovgivning
- Selvstendig vurdering i den enkelte sak
- Omfatter tidligere overtredelser så vel som saker under behandling
- Kreves ikke at en er straffet eller at dom foreligger





Vurdering av «uklanderlig vandel»

- Ligger til bevillingsmyndighetens skjønn å vurdere hvor stor vekt det skal legges på regelbruddet. Formålet med loven og § 1-7 b sentralt
- Arten av bruddet og tidsperspektivet er relevant
- Kan ikke tas hensyn til forhold som er eldre enn 10 år, jfr. § 1-7 b, fjerde ledd.
- Både forhold tilknyttet forretningsvirksomhet og privatøkonomi er relevant





Hvilke lovbrudd er relevante i vandelsvurderingen?

1. Brudd på alkoholovgivningen

- Beviskrav: alminnelig sannsynlighetsovervekt
- Må ikke dreie seg om utøvelse av bevilling, også brudd på reklamebestemmelser og vilkår for tilvirkningsbevilling er relevant





Hvilke lovbrudd er relevante i vandelsvurderingen?

2. Brudd på bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål

- Promillekjøring, jfr. veitrafikkloven
- Smugling av sprit, jfr. tolloven
- Stadige brudd på politivedtekter om ro og orden utenfor skjenkestedet
- Krav til nær sammenheng





Hvilke lovbrudd er relevante i vandelsvurderingen?

3. Brudd på Skatte-, avgifts- og regnskapslovgivningen

- Selvangivelse, omsetningsoppgave
- Forskuddstrekk
- Årsregnskap, årsberetning
- Tidligere restanser kan være relevant
- Forbigående betalingsvansker?
- Kreves ikke at noen er straffet
- Hva tilsier regelbruddene?





Hvordan kontrollere at vandelskravet er oppfylt i bevillingsperioden?

- Opplysnings- og meldeplikten
- Løpende vandelskontroll





Konsekvenser av at vandelskravet ikke er oppfylt

- Under søknadsbehandlingen
 - Avslag på søknad
- I driftsfasen
 - inndragning av bevilling





Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Kontaktinfo:

Marina Opstad
Rådgivar v/justis- og
beredskapsavdelingen

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkeshuset, 6404 Molde
Tlf.: 71 25 84 42

E-post:

marina.opstad@fylkesmannen.no

Web: www.fylkesmannen.no/mr

